

KURAN'I EN İYİ BİLEN*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Seyyidinâ ve senedinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'ddîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasîli ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا كَانَ عَشِيَّةَ عَرَفَةَ لَمْ يَبْقَ أَحَدٌ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ
حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ مِنْ إِيْمَانٍ إِلَّا غُفِرَ لَهُ قِيلَ يَا رَسُولَ
اللَّهِ أَهْلُ عَرَفَةَ خَاصَّةً؟ قَالَ بَلْ لِلْمُسْلِمِينَ عَامَّةً

(طب. عن ابن عمر)

RE. 61/1 (İzâ kâne aşıyyetü arafate, lem yebka ehadün fî kalbihî miskâlü habbetin min hardelin îmânin, illâ gufira lehû. Kîle: Yâ rasûla'llâh, e li-ehli arafate hassaten? Kàle:

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Bel li'l-müslimîne âmmeten.)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve kıymetli kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, bereketi, ihsanı, ikramı dünyada ve ahirette üzerinize olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri mübarek Mevlid-i Nebevî kandilimizi cümlemiz hakkında hayırlı eylesin... Bu güzel günün hayrından, sevabından, ecrinden cümlemizi istifade edenlerden, dünyada ve ahirette rahmetine erip rızasına vasıl olup hayır görenlerden eylesin...

Umumi ve geleneksel çalışmamız olan hadîs-i şerîflerin

okunmasına ve izahına geçmeden önce, başta Peygamber Efendimiz Hazretleri'nin ruh-u pâkine hediye olsun diye; sonra onun âlinin, ashâbının, etbânının ve hassaten meşâyih-i turuk-u aliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle sâdât u meşâhiyimizin ve okuduğumuz eseri telif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamız'ın ruhu için; içinde bulunan hadîs-i şerîfleri nakil ve rivayet eyleyen hadis alimlerinin, râvilerin ruhları için;

Uzaktan yakından buraya gelen kardeşlerimizin ahirete göçen bütün sevdiklerinin, yakınlarının ruhları için; bu beldeleri fetheden Fatih Sultan Muhammed Han ve sâir fatihlerin, şehidlerin, gazilerin ruhları için; cümle hayır ve hasenât sahibinin ve hassaten şu camiye bina eden, zaman zaman tamir, tecdid ve tevsi eyleyen,

bunlara vesile olanların ruhları için;

Sâir mü'minîn ü mü'minât ve müslimîn ü müslimâtkardeşlerimizin de ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin, yakınlarının ruhları şad olsun, kabirleri nur dolsun diye; biz yaşayan müslümanlar Allah'ın rızasına uygun yaşayalım, Rabbimiz'in huzuruna iyi bir ömür geçirip sevdiği, razı olduğu kullar olarak varalım diye bir *Fâtiha* üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyup onlara bağışlayalım!

.....

a. Arafe Günü Kulların Affedilmesi

Mukaddimedede Arapça metnini okuduğum hadis-i şerif, *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabınının 61. sayfasındaki 1. hadis-i şeriftir.

Abdullah ibn-i Ömer RA'dan Taberânî'nin rivayet ettiğine göre Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

إِذَا كَانَ عَشِيَّةَ عَرَفَةَ لَمْ يَبْقَ أَحَدٌ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ
حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ مِنْ إِيْمَانٍ إِلَّا غُفِرَ لَهُ قِيلَ يَا رَسُولَ
اللَّهِ أَهْلُ عَرَفَةَ خَاصَّةً قَالَ بَلْ لِلْمُسْلِمِينَ عَامَّةً

(طب. عن ابن عمر)

RE. 61/1 (*İzâ kâne aşiyetü arafate, lem*

¹ Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.561, no:5551; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.69, no:12095; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.476, no:2603.

yebka ehadün fî kalbihî miskâlü habbetin min hardelin îmânin, illâ gufira lehû. Kîle: Yâ rasûla'llâh, e li-ehli arafate hassaten? Kàle: Bel li'l-müslimîne âmmeten.)

(*İzâ kâne aşıyyetü arafate*) “Arafe günü akşamı olduğu zaman, (*lem yebka ehadün fî kalbihî miskâlü habbetin min hardelin îmânin*) kalbinde miskal, hardal tanesi ağırlığında –tohumları küçücük olur– imanı olan hiçbir kimse kalmaz ki, (*illâ gufira lehû*) mağfiret olunmasın!”

(*Kîle*) Bu müjde üzerine Rasûlüllah SAS’e soruldu ki:

(*Yâ rasûla'llâh, e li-ehli arafate hassaten*) “Acaba bu mağfiret olunma meselesi sadece Arafat meydanına gelmiş hacılara mı mahsustur?”

(*Kàle*) Peygamber SAS buyurdu ki: (*Bel li'l-müslimîne âmmeten*) “Bütün müslümanlara umumi olarak!”

Arafe günü hangi gündür?

Zilhicce ayının dokuzudur, Zilhicce ayının dokuzunda Mina’da konaklamış olan hacılar sabahleyin hareket ediyorlar, herkes Arafat’ta Cebel-i Rahme’nin etrafında toplanıyorlar. Güneş batıncaya kadar orada kalmaları lazım, ondan evvel oradan ayrılamazlar. O vakit oraya yetişemeyen bir kimse, o gecenin sonuna kadar da yetişse yine hacı olur; yetişemezse hacılık mümkün değil, ancak o gecenin sonuna kadar, fecrine kadar devam ediyor. Orası mübarek bir yer!

Arafe günü de mübarek bir gün; zaman da mübarek, mekân da mübarek! Peygamber Efendimiz dedi ki:

“—Kalbinde hardal tohumu tanesi kadar küçücük, hafif, o kadar ağırlığı az imanı olan bir kimsenin günahları o gün bağışlanır, bağışlanmayan müslüman bir kul kalmaz!”

Onun üzerine dediler ki:

“—Bu özel mi, mükâfat Arafat’a gelen hacılar için mi?”

“—Hayır, bütün müslümanlar için umumi olarak!”

Mekânın bereketinden değil, zamanın bereketinden! O zamanın mübarek olmasından dolayı! O halde Arafe gününü unutmayalım!

Arafe günü, senenin beş mübarek gününden birisidir! Bayramdan bir gün önce ve hacda olmayanlar için o gün oruç tutmak da sevaptır. Zaten Zilhicce’nin aşr-ı Zilhicce denilen ilk on günü oruç tutmak da çok sevaptır, Arafe günü oruç tutmak pek çok sevaptır ama hacılara mekruhtur. Çünkü o sıcaklıkta bir de oruç tutarlarsa güneş çarpıyor, sendeliyorlar, bayılıyorlar, vazifelerini yapamıyorlar!

Avrupalılar büyük kartonlar, çalışma masası büyüklüğünde kartonlar yapıyorlar, senelik çalışmaların planlamasını bu kartonlara daha günü gelmeden işliyorlar:

“—Şu günlerde tatile çıkacağım, şu günde filancanın doğum günü, onu tebrik edeceğim, şu günde şöyle yapacağım, böyle yapacağım...”

diye oraya yazıyor.

Planlı insanlar büyük bir başarı kazanıyorlar! Planlı çalışanlar üstün hâkimiyetleri elde ediyorlar, icatlar yapıyorlar, ilerliyorlar, zenginliyorlar, yükseliyorlar! Mânevî bakımdan da dikkatli, planlı çalışan mânevî, feyizli, bereketli günlerin gecelerin kıymetini bilen, büyük sevaplara nail olur; bilmeyen o mübarek mekânların, zamanların bereketlerinden, sevaplarından istifade edemez; bilmeyenler kaçıır, bilenler kazanır!

Sabahleyin uyuyanlar kaçıır, sabahleyin erkenden çalışanlar kazanır. Hatta bize büyüklerimiz derlerdi ki:

“—Aman çocuklar aman yavrularım! Erken kalkın, erken kalkmaya alışın; çünkü melekler çocuklara rızıklarını getirirler, uyuyorlarsa onlara vermezler, hristiyan çocuklarına gönderirler, mü'minler uyuyorsa, hristiyan çocuklarına verirler; aman erken kalkın!”

Erken kalkmak bizim millî şiarımız idi. “*Erken kalkan yol alır.*” diye atasözü vardı. Şimdi her şey tepetaklak, asılı, bacakları havada, kafası aşağıda, bir acayip oldu. Erken kalkmak müzelik bir âdet oldu, millet erken kalkmıyor, geç kalkıyor, öğleyi buluyor. Hatta duyuyorum: Öğle namazını geçirip ikindi vaktinde kalkanlar oluyormuş, horul horul, hırıl hırıl, mırıl mırıl, şırıl şırıl yata yata bütün gün geçip gidiyor. Böyle oluyormuş.

Biz müslüman olduğumuza göre hayatımızı ibadetlere göre tanzim edeceğiz, sevaplara

göre ayarlayacağız. Sevapları kazanmalıyız, böyle olması gerekiyor.

Herkes uyarmanız, herkes gibi olursunuz. Kendi aklınızı kullanırsanız, herkesten farklı üstün insan olursunuz. Onun için aklınızı, bilginizi, irfanınızı kullanarak, okuyarak, dinleyerek, öğrenerek, nasihatleri not ederek bu sevapları kaçırmamak lazım.

Millet nasıl maddî kazancı kaçırmıyor... Filanca gün filanca firmanın hisse senetleri satılacak diye herkes kuyruk olmuş; senin benim haberim yok!

Neden?

“—Bu firma kârlı, hisse senedini alırsak para kazanacağız...”

Mânevî kazançları da biz yazalım, bizim de bir defterimiz, bizim de büyük karton bir yıllık çizelgemiz olsun. O çizelgeyi duvara asalım, masanın üstüne camın altına koyalım, biz de planımızı programımızı yapalım:

“—Şu vakitte umreye gideceğim, şu vakitte hacca gideceğim, şu günler oruç tutacağım, şu gün kandil günüdür, bugün hayırlıdır, şu günleri kaçırmayacağım!” diye bunları tesbit edelim.

Herkesin cebinde bir hafıza defteri bulunsun, yanında küçük bir kalem bulunsun, böyle şeyleri unutmamak için günü gününe, saati saatine yazsın.

“—İskenderpaşa’da hoca iyi bir şey söylemişti, o zaman yazalım diyordum, unuttum... Hadi soralım.”

Unutulur gider!

Ramazan Bayramı'nda kurban kesmenin sevabı yedi yüz misliydi! Onu deftere yazın!' demiştik. Kaç kişi kurban kesti?

Ramazan Bayramı'nda kurban kesmek yedi yüz misli sevap! Kurban Bayramı'nda kesiliyor, tamam ama Ramazan Bayramı'nda kesmek hadîs-i şerîfte buyruluyor. İşte böyle şeylerin kıymetini bilip yapmak lazım!

Cuma namazında oturduğu yerden kalkmayıp, yüz defa "*Lâ ilâhe illa'llahu vahdehû lâ şerîkeleh, lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü, ve hüve alâ külli şey'in kadîr.*" derse ne kadar sevaplar aldığını *Râmûzü'l-Ehâdîs*'te okumuştuk...

Yazmak ve yapmak lazım!

Avusturalya'ya gittim. Bakıyorum, maşallah! Avusturalya'daki bir işçi kardeşim Cuma'nın farzı kılındıktan sonra kalkmadı, ben de kalkmadım, ben de o hadîs-i şerîfi biliyorum. Sordum:

“—Niye hemen sünnet kılmaya kalkmadın?”

“—Hocam, hadîs-i şerîf vardı ya onu uyguluyorum.” dedi.

Aferin! Demek ki sevaplı şeyleri bilip not edip kaçırmayanlar oluyor. Siz de, biz de kaçırmayalım!

b. Ben Oruçluyum Desin!

Meşhur, sahih bir hadîs-i şeriftir; Buhârî'de, Müslim'de, İbn-i Mâce'de, Ebû Davud'da ve

sair kaynaklarda; Ebû Hüreyre ve İbn-i Mes'ûd RA'dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

إِذَا كَانَ يَوْمٌ صَوْمٍ أَحَدِكُمْ فَلَا يَرْفُثْ وَلَا يَجْهَلُ فَإِنَّ
امْرَأَةً شَاتَمَهُ أَوْ قَاتَلَهُ فَلْيَقُلْ إِنِّي صَائِمٌ إِنِّي صَائِمٌ

(حم. ه. حب. ش. عن أبي هريرة طب. عن ابن مسعود)

RE. 61/2 (*İzâ kâne yevmü savmi ehadüküm, felâ yerfûs ve lâ yechel, feini'mriün şâtemehû ev kâtelehû, felyekül: Innî saimün, innî saimün.*)

(*İzâ kâne yevmü savmi ehadüküm, felâ yerfûs*)
“Sizden biriniz oruçlu olduğu gün kötü söz söylemesin!

Refese-yerfûsü; müstehcen söz söylemek” demek. Biz “küfür etmek, ana avrat küfür etmek” diyoruz.

Bir rivayete göre de bizzat o işi yapmak, hakikaten o zinayı yapmak, demek! Lafı değil de hakikaten o zinayı yapmak, demek! Onun için iki mânaya da geliyor. Oruçlu iken hanımı ile bile o işi yapamayacağına göre burada net olarak anlaşılıyor ki onun sözünü bile söylemeyecek!

“Sizden biriniz oruçlu olduğu zaman küfür

²Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.129, no:10198; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.V, s.206, no:1681; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.286, no:7827; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.258, no:3482; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.3, no:8971; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.240, no:3254; Ebû Hüreyre RA'dan.

etmesin!”

Buradaki küfür, “imandan çıkmak” mânasına değil de “ağzını bozmak” mânasına geliyor. Peygamber Efendimiz; “Sizden biriniz ağzını bozmasın!” diyor. Neden? İnsan oruçlu iken bazı şeyleri yaptı mı orucun sevabı uçar gider.

“—Ne olacak şimdi, orucu bozayım mı?”

Hayır, orucu da bozma! Orucu da bozamazsın; sevabı da gider, akşama kadar da aç durursun. Al başına cezayı! Orucu da bozamazsın, bozarsan bu sefer 61 gün olur.

Günah işlemeyeceksin, harama bakmayacaksın, kötü söz söylemeyeceksin. Söylersen orucun sevabı kaçır!

Cuma günü bir insan camiye geldi, oturdu. Biliyor ki Cuma günü imam, hatip minberdeyken kendisi konuşursa sevabı kaçacak. Birisi konuşurken; “Sus, şu anda konuşulmaz!” dese yine kaçıyor! Ona, “Sus, konuşma!” bile demeyecek!

Hem camiye geliyor hem de cumanın sevabını alamıyor, acı şey! Hem oruç tutuyor hem orucun sevabını alamıyor, hem cumaya gidiyor hem cumanın sevabını kaçırabiliyor!..

Demek ki ibadetlerin sevaplarını kaçırılan bazı şeyler var, bunları iyi bilmek lazım.

Çıplak elektrik teline elimizi değdirmeyelim, cereyan çarpar, kömür oluruz, ölürüz; biliyoruz. Yüksek gerilim hattından düşmüş bir tele dokunulmaz, orada uçurtma uçurtulmaz...

Uçurtma tele takılır, çocuk ölür. “Uçurtma uçurtursam ölürüm...” Neden?

Yüksek gerilimde cereyan var! Ondan.

Bunları bildiğimiz gibi günahları da bileceğiz, ibadetleri yok eden, sevabını iptal eden veyahut ibadeti tamamen ifsat eden şeyleri bilmemiz lazım. Buna fıkıh derler. Bu bilgileri olmadığı zaman insan boşuna kürek çekmiş olur, hatalara düşmüş olur, düşmemek lazım!

(Felâ yerfûs) “Küfretmesin! *(Ve lâ yechel)* Cahillik de etmesin! Kaba saba hareket, kalp kırıcı işler yapmasın!”

(Ve ini'mrüün şâtemehû ev kâtelehû) “Birisi kalkar ona ağır söz söylese, küfrederse veyahut çekişirse, onunla savaşırsa, desin ki: *(Innî sâimün, innî sâimün)* Ben oruçluyum, ben oruçluyum!”

Cevap bile vermesin!

Adam kendisine ağır söz söylüyor veya kavga etmek istiyor. “Ben oruçluyum.” diyecek, uymayacak. Oruçlu kimse uyarsa sevabı kaçar, oruçlu olduğunu söyleyip oradan ayrılacak.

İki kimseden bir tanesi kavgaya razı olmazsa kavga olmaz, ikisi de razı olunca kavga olur. Birisi geri çekildi mi kavga olmaz. Bir adım geri çekileceksin, kavga olmaz. O üstüne bir adım daha gelir; bir adım daha çekileceksin, kavga olmaz.

“—Ben oruçluyum, ben oruçluyum!” dersen, daha da kavga olmaz. “Bu adam dindar adammış, demek ki benimle ne olursa olsun yapmayacak...” diye ümidini keser, uğraşmaz. Bu biraz da insanın kendi kendisini telkindir:

“—Ben oruçluyum, buna uymamam lâzım. Benim buna kötü sözü söylememem lâzım, söylersem sevabı kaçar...” Kendi kendisine de telkin mânasına gelir.

c. Hastalıkta ve Yolculukta Yapılamayan Ameller

Üçüncü hadîs-i şerîf.

Ebû Mûsâ el-Eş’arî RA’dan Ebû Dâvud rivayet etmiş. Peygamber SASEfendimiz buyurmuşlarki:³

ذَا كَانَ الْعَبْدُ يَعْمَلُ عَمَلًا صَالِحًا فَشَغَلَهُ عَنْهُ مَرَضٌ
أَوْ سَفَرٌ كُتِبَ لَهُ كَصَالِحٍ مَا كَانَ يَعْمَلُ وَهُوَ صَحِيحٌ
مُقِيمٌ

(د.ك. عن أبي موسى)

RE. 61/3 (*İzâ kâne’l-abdü ya’melu amelen sàlihan, feşegalehû anhü maradün ev seferün, kütibe lehû kesàlihî mâ kâne ya’melu, ve hüve sahîhun mukîmün.*)

Bu hadîs-i şerîfi öğrenin, ezberleyin!

(*İzâ kâne’l-abdü ya’melu amelen sàlihan*) “Kul sağlıklı iken ameli işleyip duruyorsa, âdetiyse, (*feşegalehû anhü maradün*) ama hastalandı da onu yapamaz duruma gelmişse, (*ev seferün*) veyahut yola çıktı da ondan yapamaz duruma

³ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VIII, s.335, no:2686; İbn-i Asâkir, *Mu’cem*, c.I, s.107, no:198; İbn-i Hibbân, *Sahih*, c.VII, s.192; Ebû Mûsa el-Eş’arî RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.III, s.310, no:6703; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.III, s.453, no:2571.

düşmüşse; hastalık, sefer, yolculuk hâli onu, yapmakta olduğu âdeti olan, mutadî olan ibadeti yapmaktan alıkoymuşsa; (*kütibe lehû kesâlihî mâ kâne ya'melu, ve hüve sahîhun mukimün*) mü'min sıhhatli iken, seferde değilken normal zamanda o ameli yapmış gibi sevabı yazılır!”

Hasta olmadığı zaman yapacaktı, yola çıkması-aydı yapacaktı, âdet edinmişti, bırakmıyordu, mazeretinden dolayı yapamaz duruma düştü diye, Allah o sevabı defterine yazdırır, yine o sevabı kazanır.

Güzel şeyleri âdet edinmenin faydasını görüyorsunuz, yapamadığınız zaman bile Allah sevabını yazdırıyor.

Böyle bazı kârlı şeyler vardır. Bu arada onları hatırlatayım:

Mesela insan geceleyin abdestli yatarsa sabaha kadar ibadet etmiş gibi yazılır, bu kârlı, kolay bir şey! Gece, iki rekât, dört rekât namaz kıılıp abdestli yatacaksın.

Bir insan yatsı namazını camide kılırsa, gecenin yarısını ibadetle geçirmiş gibi olur; sabah namazını da camide kılırsa gecenin tamamını, gündüzün tamamını ibadet etmekle geçirmiş gibi olur! O halde sabah ve yatsı namazlarında camiye gelmeye gayret edeceğiz; bunlar kolay, kârlı şeyler!

Bir insan bir iyi işi yapmaya niyet edip de, “Şu hayırlı işi becereyim, şuraya gidiyim...” der de mazereti dolayısıyla onu yapamazsa, Allah onu yapmış gibi ona sevap verir!

O halde önümüzdeki günlerde iyi şeyler yapmayı planlayalım:

“—İnşaallah şu tarihlerde umreye gideceğim.”

“—İnşaallah yarın gidip babamın elini öpeceğim.”

“—İnşaallah dedemin kabrini ziyaret edeceğim, bir Yâsîn okuyacağım.”

“—Hastaneye gidip falancayı ziyaret edeceğim!”

“—İnşaallah filanca yetimin yanına gideceğim.”

“—Elime bir para geçince şu işi yapacağım.”

Böyle güzel şeylere niyet edin! Niyetten dolayı bile mükâfat var, İslâm'ın güzelliği budur!

d. Çöldekilerin Dinini Tavsiye

İbn-i Ömer RA'dan Deylemî rivayet etmiş. Peygamber Efendimiz diyor ki:⁴

إِذَا كَانَ آخِرُ الزَّمَانِ وَآخْتَلَفَتِ الْأَهْوَاءُ فَعَلَيْكُمْ
بِدِينِ أَهْلِ الْبَادِيَةِ وَالنِّسَاءِ

(حب. فى الضعفاء والديلمى عن ابن عمر)

RE. 61/4 ((İzâ kâne âhirü'z-zamân vahtelefeti'l-ehvâu, fealeyküm bi-dîni ehli'l-bâdiyeti ve'n-nisâ.))

“Ahir zaman olduğu, dünyanın sonu yaklaştığı,

⁴ İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.264; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.256, no:996; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.179, no:908; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.441, no:2536.

kıyametin kopması yakın geldiği zaman arzular, hevesler fikirler çeşit çeşitlendiği, herkesin bir hava tutturup gittiği zaman, dinin ana ölçülerine uygun değil de herkes keyfine göre iş yaptığı zaman, böyle bir durum geldiği zaman sizin boynunuza çöl ahalisinin dindarlığını, kadınların dindarlığını uygulamak borç olsun!”

Allahu a'lem bu şu demektir: Çölde bilgi çabuk yayılmaz, insanlar geleneksel hâllerini daha iyi korurlar, köyde de öyledir. Büyük şehirlerde modalar çabuk türer, çabuk yayılır ve insanlar çabuk değişir.

Bugün de öyle, Anadolu'nun mert köylüsü dindarlığına bağlı, şehrin açıkgoz ahalisi dindarlıktan kopmuş! Plajlarda küçücük bezi önüne takıyor, o kadar da arkasında; kadın meydana çıkıyor... Erkek de çatal çatal görünmez boynuzlarıyla onun yanında, tıpış tıpış, tıklar tıklar... Kumlarda beraber yürüyorlar, dönüyorlar, yanıyorlar. Döner kebab...

Adam utanmıyor! Adamın da önünde şu kadcık bir bez; bel kısmından değil vücudun her tarafı yanacak, kapkara olacak, yanmayan yer beyaz yer kalmasın diye örtülü kısmın santimetrekaresini azaltıyor, azıcık utanması olmazsa onu da çıkartacak da belki polis takip eder diye çıkartmıyor! Çıkarsa ne icap eder, ne kaldı ki zaten! Belli olmayan ne kaldı ki ortada, her tarafı belli! Karı da çıkıyor koca da çıkıyor çocuk da çıkıyor... Bir büyük felaket, çok korkunç bir şey!

Bu moda nereden geldi?

Bizim ananemizde var mıydı? Bizim ananemizde deniz bile yoktu! Bizim dedelerimiz ilkbaharda yazlaya, yazın da yaylaya çıkarlardı.

Yazla, “baharda çıkılan yer” demek.

Yayla, “yazın çıkılan yer” demek.

Neden? Orada otlar yeşildir, baharda yaylaya çıkarlardı. Hayvanlar otlar, sütler sağılır, peynirler yapılır, süzülür, tulumlara doldurulur, yoğurtlar yapılır, süzülür, torbalara konulur, kışlıklar hazırlanır, kavurmalar yapılır...

Havalar biraz ısınmaya başladı mı, otlar azaldı mı daha yüksek yerlere, yaylalara çıkılır, soğuklar başladığı zaman aşağı inilirdi. Kış yazdan hazırlanırdı. Hem yukarıda sivrisinek yaşamaz, hem tertemiz hava olur, pırıl pırıl hava... Kış günü gibi giyinik, kuşağı belinde, sırtında kalın kumaşları vs. Öyle geçerdik! Aşağıları beğenmezlerdi, aşağılara “Bataklık, sıtmalık yerler, sivrisineğin çok olduğu yerler...” derlerdi.

Antalya'nın doğusunda Side şehri diye antik bir şehir var. Sandık gibi kesme taşlarla eski kavimlerin yaptığı bir tiyatroları, hamamları olan bir büyük şehir, suları bilmem kaç km uzaklıktan kemerlerle getirilmiş, bizim Bozdoğan Kemerleri gibi otuz küsur km bir yerden su getirilmiş eski zaman mamuresi, çok muhteşem bir yer. Yıkılmış, yok olmuş!..

Nasıl yıkılmış?

Sivrisinekler ahalisini mahvetmiş. Şu kadarcık mahlûklar yiye yiye, ısıra ısıra sıtmadan bitirmişler. Bizim dedelerimizin âdeti sıtmalık

yerlerde kalmak değil de yukarılara doğru çıkmaktı. Şimdi örf, töre değişti. Amerikalılar Avrupalılar; “Deniz güzel, faydalı, yüzmeyi öğrenmek lazım...” derken millet şimdi plajlara rağbet ediyor, plajlarda nefsin de hoşuna giden çok manzaralar var; röntgencilik var, teşhircilik var, her türlü müstehcen fikir ve ruhî sakatlık, hastalık, sapıklık var; o da hoşuna gidiyor...

Bizim Edebiyat Fakültesinde bir profesör arkadaşın ziyaretine gitmiştik. Delinin bir tanesi —normal bir insan değil— onun talebesiymiş, ne dedi?

Güler misiniz ağlar mısınız:

“—Şu mini eteği icad edenlerden Allah razı olsun!” demesin mi?

Deli, kanaatini açıkça söyleyiverdi. Mini etek nefesine hoş geliyor, “Allah razı olsun!” dedi. Şeytanın işinden Allah razı olur mu? Ama kafaya bak!

“—Sen nasıl böyle söz söylersin, Allah çarpar!” dedim, biraz anlattım.

Bizimle namaza geliyor, namaz kılıyor; bir taraftan da, “Mini eteği icad edenlerden Allah razı olsun.” diyor. Çoğunun kafası böyledir. Şu zamanda siz onların nüfus kâğıtlarına bakmayın, çoğunun kafası budur!

“—Allah razı olsun şu plajı icad edenlerden, bu müstehcenliği çıkararlardan, bu çıplak gezenlerden...” diyecek hale gelmiş.

Millet o kadar sapıtmıştır, o kadar şaşırmıştır, rağbetinden belli. Şehirde insan kalmıyor,

bakmayın İskender Paşa'nın tıklım tıklım dolu olduğuna; şehirde insan yok... Nerede? Bu baylar, bayanlar nereye gitti, sayın bayanlar, soyunan boyananlar hepsi deniz kenarında marsık gibi yandılar! Geldikleri zaman tanıyamazsın!

“—Ben bir beyaz komşu tanıyorum, zifte girmiş çıkmış. Ben terbiyeli bir kız sanıyorum; nerede?”

“—İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn... Öldü, mânen öldü.”

“—Terbiyeli bir çocuk vardı, ne oldu?”

“—Sorma hocam, raydan çıktı, yoldan çıktı...”

Çıkar tabii. Daha neler olur? Sebep olanlar da fiilen yapanlar da engellemeyenler de mes'ul...

Onun için büyükşehirler, kültürlü yerler; tesirlerin çabuk yayıldığı yerlerdir. Öteki taraflar ananesine sadık yerlerdir. Bir de herkes herkesi tanıdığı için herkes herkese nasihat eder “Yapma böyle, ayıptır!” diye engellerler. Şimdi sen burada birisine “Şöyle yapma!” desen, diyemiyorsun; âdet olmamış. İstanbul'da emr-i mâruf nehyi münker vazifesi iptal!

“—Emr-i mâruf nehy-i münker yapmak Allah'ın farzı değil mi?” Öyle ama Mekke'dekine, Medine'dekine yapsın!

“—Zaten oradaki iyi insan, oradakine emr-i mâruf yapsan ne olacak yapmasan ne olacak?”

Adam beş vakit namazı senden daha iyi kılıyor. Gel bakalım, sen İstanbul'da emr-i mâruf nehyi münker yap!”

Rahmetli Ali Amca vardı: Şakacı bir insandı. Mekânı cennet olsun. Beş vakit namaza muntazam gelen uzun boylu ama ihtiyarlamış, beli iki kat olmuş hacı amca. Şaka yapıyor:

“—Kur’ân-ı Kerîm’de Tebbet Sûresi yok...” diyor.

“—Bunu niye böyle diyor?” dedim.

İmamın onu okumamasına kızıyor!

Sırayla hepsi okunacak! Tebbet de okunacak, Kâfirûn Sûresi de okunacak, hepsi okunacak! Seçme yapıp bazısının okunup bazısının okunmadığına zihni takılmış. Hepsi okunur! Kur’an-ı Kerîm’in her sûresi okunur, ayırım yapılmaz. Bazılarını sevip bazılarını sevmemek olmaz, diye tenkitte bulunuyordu.

Sonra:

“—Bu hafızlar ne biçim hafız, vakf-ı nebîyi bilmiyorlar!” diyor. Vakf-ı nebî nedir?

Kur’ân-ı Kerîm’de Peygamber Efendimiz’in durduğu belirli olan yerler. “Efendimiz bir âyeti okurken şurada durmuş.” diye bazı Kur’ân-ı Kerîmler’in baskılarının üzerinde yazar: (*Vakfu’n-nebiyyi*) Rasûlü’llah’ın durduğu yer! Oralarda durmak lâzım! Çünkü bir şey var ki, Efendimiz onun için orada durmuş; nefes almış, beklemiş düşünmüş, tefekkür etmiş.

“—Gençler bunları bilmiyor!” diyordu.

Rahmetli nur içinde yatsın, iyi insandı, mert insandı. Bir gün: “—Bu benim başıma gelen ne, dışarıda bu ne edepsizlik?” diyor. “—İhtiyar herhalde birisine kızdı.” dedim. “Sizi kim

üzdü?” dedim,

“–Davet etmedim, geldi başıma, on beş gündür gitmiyor!..”

“–Ne?” dedim:

Meğerse nezle olmuş. Davetsiz geldi, bir taraftan da gitmiyor. Şakacı, hem ciddi hem şakacı!

Allah cümle geçmişlerimize rahmet etsin... Ruhaniyeti rahmet istedi, dua aldı, siz âmin dediniz.

“–Kafaların değiştiği, heva-yı nefislerin çoştığı, ahir zaman olduğu zaman bâdiye halkının ve kadınların dinine sarılın!”

Kadınlar erkeklerden daha dindar! Biz burada erkek erkeğe konuşuyoruz; kadınlar birçok ilçede, ilde erkeklerden ileri, daha dindar, daha evine bağlı! Erkek kendisini daha efe, ceketi omuzunda yandan çarklı, belinde bıçak, tabanca bilmem ne, daha hür hissediyor...

Allah’ın günahlarına karşı hürriyet olur mu?

Allah’ın günahını kadın da işlemeyecek, erkek de işlemeyecek! Flört yapıyor, metres tutuyor;

“–O erkektir, yapar!” diyorlar. Söyleyenin de ağzını cart diye yırt!

Erkektir yapar. Öyle şey olur mu! Erkektir yaparmış. Karadeniz’de âdet öyleymiş. Öyle diyorlar. Öyle şey olur mu, Karadeniz en dindar yer!

“–Erkekler yaparmış, yaparsa ayıp olmazmış; kadınlar yaparsa ayıp olurmuş...”

Öyle şey olur mu, kadına da erkeğe de haram haramdır! Ayet-i kerimede buyruluyor ki:

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا
فُرُوجَهُمْ

(النور: ٣٠)

(Kul li'l-mü'minîne yeğuddù min ebsàrihim ve yahfezù furûcehüm) “Mü'min erkeklere söyle ey Rasû'l-i Zîşânım, gözlerine sahip olsunlar, namuslarını korusunlar, harama kuşak açmasınlar!” (Nur, 24/30)

Ondan sonraki ayette de:

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ
فُرُوجَهُنَّ

(النور: ٣١)

(Ve kul li'l-mü'minâti yağdudne ebsàrihinne ve yahfazne furûcehünne) buyruluyor. Yâni, “Hanımlara da söyle, onlar da gözlerine sahip olsunlar, haram olan yerlere, kişilere bakmasınlar; namuslarını korusunlar, namuslarını pâyumâl etmesinler!” (Nur, 24/31) diye tavsiye, iki tarafa birden veriliyor.

Bir de tersine diyorlar ki:

“—Erkek bir kadına baktığı zaman günah; kadın camın, kafesin arkasından erkeğe bakarsa günah değil...”

Öyle şey olur mu? O da doğru değil. Kadın da bakmayacak! Ahali dindarlığı doğru bellememiş, yanlış kanaatler yerleşmiş ama umumi bir çizgi olarak köylerde daha mahfuz kalıyor, Anadolu daha mahfuz.

Dinî bakımından plajların olduğu bölgeler; Akdeniz, Ege bölgesi daha bozuk! Din, iman gevşemiş; içki, kumar yaygınlaşmış. Adam; Efes, Milet, Kuşadası taraflarında duvarın dibine yatmış. Bira şişesini yukarıdan lıkır lıkır döküyormuş, ağzına isabet ettirmeye çalışıyormuş, keyfinden yere yatmış çamura batmış... Yukarıdan bira döküyor, yarısı ağzından içeri giriyor yarısı dışarı! Şortlarla vs. rezalet...

Ben Beyazıt'a gittim, orası da öyle. Beyazıt semti sanki Türkiye değil; Romanya, Bulgaristan veya Rusya gibi! Giyimler kuşamlar acaip!

Peygamber Efendimiz;

“—Asıl dinin bozulmadığı yerlerdeki dindarları örnek alın!” diyor. Dinin korunduğu, bozulmadığı, bid'atların çıkmadığı yerleri esas alın!”

Allahu a'lem, “Onlar daha muhafazakârdır.” denmiş oluyor.

e. Allah-u Teâlâ'nın En Yakın Semâya Nüzûlü

Başka bir rivâyet Hazret-i Ali RA Efendimiz'den. İbn-i Mâce'de var ve Beyhakî'nin *Şuabü'l-İmân*'ında var.

Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuşlar:⁵

⁵ İbn-i Mâce, Sünen, c.IV, s.301, no:1378; Hz. Ali RA'dan.

إِذَا كَانَ لَيْلَةُ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ فَكُومُوا لَيْلَتَهَا
وَصُومُوا يَوْمَهَا فَإِنَّ اللَّهَ يَنْزِلُ فِيهَا لِغُرُوبِ
الشَّمْسِ إِلَى سَمَاءِ الدُّنْيَا فَيَقُولُ أَلَا مُسْتَغْفِرُ
فَأَغْفِرُ لَهُ أَلَا مُسْتَرْزِقُ فَأَرْزُقُهُ أَلَا مُبْتَلَى فَأَعَافِيهِ
أَلَا سَائِلٌ فَأُعْطِيهِ أَلَا كَذَا أَلَا كَذَا حَتَّى يَطْلُعَ
الفَجْرُ

(د. هب. عن علي)

RE. 61/5 (İzâ kâne leyletü'n-nısfı min şa'bân, fekùmû leyletehâ, ve sùmû yevmehâ; feinna'llàhe yenzilü fîhâ li-gurûbi'ş-şemsi ilâ semâi'd-dünyâ, feyekülü: Elâ müstağfirun feağfira lehû, elâ müsterzikun feerzukahû, elâ mübtelen feuafiyehû, elâ sâilün feu'tiyehû, elâ kezâ elâ kezâ hattâ yatlua'l-fecru.)

Şaban ayının ortasında bir kandil var, nedir? *Beraat* kandili!

Recep ayı girdiği zaman Receb'in ilk Cuma gecesi *Regaib* kandilidir.

Receb'in yirmi yedinci gecesi nedir? *Mi'rac* kandilidir.

Şaban'ın ortası, on dördünü on beşine bağlayan gece *Berat* gecesidir.

Sonra Ramazan'ın içinde Kadir gecesi var.

Dört tane kandil, bir de Mevlid var.

Râvisi Hz. Ali Efendimiz, Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:

(İzâ kânet leyletü'n-nısfı min şa'bân) “Şa’ban’ın yarısı gecesi olunca —yâni bu Berat Gecesi— *(fekûmû leyletehâ)* bu geceyi ayağa kalkıp, yâni uykudan kalkıp demek, abdest alıp namaz kılmak demek... Bu gece kalkıp namaz kılın! Yâni uyku uyumayın, kalkın, geceyi ihyâ edin namazla niyazla... *(Kûmû leyletehâ)* Gecesinde namaz kılın, *(ve sùmû nehârehâ)* gündüzünde de oruç tutun!”

Gündüzü de mübarek bir gün, gecesi de mübarek bir gece! Gece ibadet edin, gündüz oruçlu olun!

Gündüz olalım sâim Gece olalım kâim...

Şairin “Mevlâ görelim neyler” dediği gibi, o gün öyle yapın.

Neden? Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri sebebini şöyle açıklıyor:

(Feinna'llâhe yenzilü fîhâ li-gurûbi'ş-şemsi ilâ semâi'd-dünyâ) “Güneşin batması üzerine, güneş batıdan batınca Allah-u Teâlâ

Hazretleri dünya semasına, en yakın semâya iner!”

Tabii bunun ibare olarak doğrusu ile's-semâi'd-dünya dünya, sema kelimesinin sıfatıdır, onun için es-semâi'd-dünyâ olması lazım, Allahualam öyledir.

(Feyekülü: Elâ müstağfirun feağfira lehû, elâ müsterzikun feerzukahû, elâ mübtelen feuafiyehû, elâ sâilün feu'tiyahû, elâ kezâ, elâ kezâ hattâ yatlua'l-fecru.)

“En yakın semaya Allah-u Teâlâ Hazretleri rahmetiyle nüzul eder ve buyurur ki:

‘—Yok mu içinizde tövbe istiğfar edecek, onu affedeyim, istesin de affedeyim; rızık isteyeniniz yok mu, ona istediği rızık veriyim; bolluk bereket isteyen, istediğine vereyim; yok mu hastalıklı bir kimse ki ‘Yâ Rabbi bana şifa ver.’ desin de ona şifa vereyim; yok mu benden bir dileği, talebi olan ki bu gece istediği şeyi vereyim!’ diye fecr atıncaya kadar seslenir.”

Fecir atıncaya kadar; “imsak kesilinceye, oruç, yememe vakti, sahur bitinceye kadar” demek.

Demek ki, bizim yıllık çizelgemize yazacağımız ikinci bir şey daha çıktı: Şaban’ın on dördünü on beşine bağlayan gece; gece ibadeti yapacağız, kalkacağız. Allah’ın semaya nüzul ettiğini bileceğiz, yok mu affını isteyen, yok mu şifa isteyen, şifa vereceğim; yok mu talebi olan, talebini karşılayacağım; yok mu rızık isteyen, rızıkını bollaştıracacağım... dediğini bilecek, “Ver yâ Rabbi!” diyecek, isteyecek, “Affet yâ Rabbi!..” diyecek; muradlarını sıralayacak. Muradları sıralamanın zamanlarından birisini bu hadîs-i şerîfte öğrendik.

İnşaallah Şaban’ın yarısı günü geldiği, zaman Beraat Gecesi olduğu zaman da söyleriz; belki dergiler, gazeteler yazar.

Allah nasib etti, bugün gittik Akra, Ak radyomuzda Mevlid kandili konuşmamızı yaptık. Allah nasib etti.

Siz duvara bir karton yapın, yapıştırın. Takviminizin o sayfasına o notu ekleyin veya

cebinizde bir defter olsun.

En iyisi bir cep takviminizin bulunması, o günü açıp oraya kaydetmek en iyisi!

f. Cuma Günü Gusletmek

Taberânî'den, Cuma günüyle ilgili bir hadîs-i şerîf. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْجُمُعَةِ فَغَسَلَ أَحَدُكُمْ رَأْسَهُ وَاغْتَسَلَ
وَعَدَا وَابْتَكَّرَ وَدَنَا وَاسْتَمَعَ وَأَنْصَتَ كَانَ لَهُ بِكُلِّ
خَطْوَةٍ يَخْطُوهَا صِيَامٌ سَنَةٍ وَقِيَامٌ سَنَةٍ

(طب. عن أوس بن أوس)

RE.61/6 (*İzâ kâne yevmü'l-cumaati, fegasele ehadüküm re'sehû, va'ğtesele ve gadâ ve ebtekera, ve denâ fe'stemea ve enseta; kâne lehû bi-küllî hatvetin yehtühâ siyâmu senetin, ve kıyâmu senetin.*)

Adeta Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kerametlerini; bugüne mahsus kullarına ikramını, kerametini görüyoruz. İnsan diyebilir ki; “Şaban kaç ay sonra gelecek? Ramazan, Kurban arafesi, kaç ay sonra gelecek...”

O vakte kadar yaz, çiz, not et, diyoruz; şimdi karşımıza ne geliyor?

⁶ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.8, no:16206; Taberânî, *Mu'cemü'lKebîr*, c.I, s.216, no:587; Abdürrezzak, *Musannef*, c.III, s.259, no:5556; Evs ibn-i Evs RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.762, no:21295; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.490, no:2632.

Cuma günü, haftada bir gelen bir şey; o kadar uzak bir vakit değil! Peygamber Efendimiz cuma günü ile ilgili ne buyurmuş:

(*İzâ kâne yevmü'l-cumaati, fegasele ehadüküm re'sehu va'ğtese.*) Cuma günü olduğu zaman sizden biriniz başını yıkarsa, tepeden tırnağa yıkanır...”

Peygamber Efendimiz başa özel bir tabir ile dikkati çekmiş; çünkü saçlar uzundu, bir de güzel kokular sürülüyordu, bir de yağlanıyordu. Duhan; saçları yağlamak, briyantınlemek vardı, saçın sıhhati bakımından gerekiyordu. Yağlanması, oranın iklimine yapılan âdetlerdendi. Oranın yağlanması zamanla ne olur? Özellikle yıkanmayı gerektirirdi. Onun için Peygamber Efendimiz bu sebeple; “Kim başını yıkarsa...” diyor.

(*Va'ğtese ve gadâ*) “Bütün vücudunu gusül alıp yıkarsa ve erkenden giderse...”

Gadâ-gudveden-gadveden; erkenden camiye gitmek demek. Cuma günü ne kadar erken giderse, o kadar sevabı çok olur.

Suud ahalisi buna dikkat ediyor. Saat onda camiye gittiğiniz zaman tıklım tıklım dolmuş buluyorsunuz. Millet sevaplı işi biliyor. Bizde öyle değil; cumaya erken gelenler olur, saatine bakar yarım saat kala gelir. Daha erken gelse sevabı daha çok, namazı beklediğin müddetçe namazdaymış gibi sevap alacaksınız! Erken gelenin yedi koyun kesmiş gibi, bir deve kesmiş gibi sevabı olacak, kaçırma!

Dışarıda dolanır, bahçede oturur, sohbet eder,

konuşur ancak müezzin çıkıp bir özel salâ verince o zaman giriyorlar.

“Sizden biriniz başını, gusûl abdesti alıp vücudunu yıkarsa, camiye erken giderse, (ve *denâ*) imamın, hatibin yerine yakın oturursa...”

Çünkü cami büyük olduğu zaman imamın ne dediği zor durumda kalıyor. O zaman mikrofon da yok. Şimdi mikrofon var, bir kolaylık, bir nimet, bir vasıta; sesinizi alıyor, büyütüyor, buradan da, yan taraftan da, o taraftan da, alt kattan da, karşıdaki binalardan da duyuluyor, evin yakında olsa oraya çeksen oradan duyulur. Bu bir nimet, kolaylık. Sesin duyulmasına yardımcı oluyor.

Mekke’de de var, Medine’de de var. İmam Allahu ekber dediği zaman her taraftan duyuluyor. Sûreyi okuduğu zaman herkes dinliyor. Ramazan’da Harem-i Şerif’in en üst tarafına çıkıyorsun. Rüzgâr yayla gibi püfür püfür esiyor. Ondan sonra imam hatimle namaz kıldırırmaya başlıyor. Sen de öyle kulağın Kur’an-ı Kerîm’le dola dola ne güzel namaz kılıyorsun. Nimet bunlar ama öyle olmayınca ne olacak.

Erken gidecek, imama yakın oturacak!

(*Ve’stemea ve enseta*) “Kulağını açıp iyice dinlerse ve susarsa, konuşmazsa, sağla solla ilgilenmezse, hatta konuşana sus bile demeyecek kadar susarsa; (*kâne lehû bi-küllî hatvetin yehtühâ siyâmu senetin, ve kıyâmu senetin*) attığı her adım için bir sene oruç tutmuş gibi, bir sene gece namazı kılmış gibi sevap alır!”

İnsan bunca günahkârlığıyla neden cennete giriyor, anla! Allah büyük sevap veriyor, büyük sevaplarla büyük sermayeler birikiyor da büyük günahlar siliniyor da ondan cennete gidebiliyor. Yoksa helâk olması lazım, bu milletin başına taş yağması lazım! Edepsizliklerinden dolayı koca koca taşların yağması lazım, dünyanın gümbür gümbür meteor yağmuruna tutulması lazım; öyle olmuyor!

Neden?

Allah küçük işlere büyük sevaplar veriyor! Cuma günü erkenden kalkacak, başını, vücudunu güzelce yıkayacak, güzel abdest alacak, tertemiz olacak, cici cici giyinecek, erkenden camiye gelecek...

“—Hocam vaiz yok...”

Olmasın; aç Kur’an oku, al eline tesbihi çek!

İmama yaklaşacak, hatibe iyice yakın oturacak, iyice dinleyecek, susacak, konuşmayacak. Attığı her adım için Allah bir senelik oruç, bir senelik namaz kılma sevabı bahşeder.

Bu kadar küçük işle bu kadar büyük mükâfatlar olur mu, diyenlere Kadir Sûresi’ni hatırlatırım:

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ

(القدر: ٣)

(*Leyletü’l-kadri hayrun min elfi şehrin*) “Kadir Gecesi bin aydan daha hayırlıdır.” (Kadir, 97/3) buyruluyor.

Bir Kadir Gecesi bin aydan daha hayırlı oluyor,

olabiliyor. Allah verince verebiliyor.

g. Cuma Günü Salât ü Selâmı Çok Eylemek

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْخَمِيسِ بَعَثَ اللَّهُ مَلَائِكَةً مَعَهُمْ
صُحُفٌ مِنْ فِضَّةٍ وَأَقْلَامٌ مِنْ ذَهَبٍ يَكْتُبُونَ يَوْمَ
الْخَمِيسِ وَلَيْلَةَ الْجُمُعَةِ أَكْثَرَ النَّاسِ عَلَى صَلَاةٍ

(كر. عن أبي هريرة)

RE. 61/7 (*İzâ kâne yevmü'l-hamîsi, beasa'llàhu melâiketen meahüm suhufun min fiddatin, ve aklâmin min zehebin, yektubûne yevme'l-hamîsi ve leylete'l-cumuati, eksere'n-nâsi aleyye salâten*)

(*İzâ kâne yevmü'l-hamîsi*) “Perşembe günü olunca, (*beasa'llàhu melâiketen meahüm suhufun min fiddatin, ve aklâmin min zehebin*) Allah yaprakları gümüşten, gümüş yapraklı defterleri olan, altından kalemleri olan melekler gönderir!”

(*Yektubûne yevme'l-hamîsi ve leylete'l-cumuati, eksere'n-nâsi aleyye salâten*) “Perşembe günü ve cuma akşamı bana en çok salât u selâm getirenleri o gümüş defterlere o altın kalemlerle yazarlar!”

“—Filancanın oğlu falanca perşembe günü, cuma

⁷ İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XLIII, s.142; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.III, s.178, no:1166; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I. s.494, no:2177; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.493, no:2640.

gecesi Efendimiz'e salât u selâmı çok söyledi.” diye yazarlar, bunun sevabı çok fazladır.

Peygamber Efendimiz'e salât ü selâm getirmenin sevabı fazladır, ecri büyüktür, mükâfatı çoktur.

Muhterem kardeşlerim!

Dilinizin vazifelerinden birisi Peygamber Efendimiz'e salât u selâm getirmek olsun. Biz dervişlere, tarikate yeni girenlere tavsiye ediyoruz:

“100 defa *Estağfiru'llah* deyin, 100 defa *Lâ ilâhe illa'llah* deyin, 1000 defa *Allah* deyin, 100 defa *Salevât-ı şerîfe* getirin, 100 de *İhlâs Sûresi* okuyun!” diyoruz.

Neden? Bunlardan dolayı.

Biz bunları kendi kendimize söylemiyoruz. Okuduğumuz bilgilerin özetini, hülâsasını, sonucunu, neticesini size söylüyoruz, yaparsanız o sevapları kazanıyorsunuz.

“–100 defa salât u selâm getirin!” diyoruz.

Perşembe, cuma günü salât u selâm getirmek çoğalacak, o günlerde daha çok yapacağız, yapacaksınız. Elinizde tesbih, dilinizde Rasûlüllah Efendimiz'e salât u selâm. Melekler de adınızı altın kalemlerle gümüş yapraklara yazıp Allah-u Teâlâ hazretlerine arz edecekler!

Başka hadîs-i şerîf:

“–Bir kul salât u selâm getirdiği zaman, salât u selâm ağzından çıkar çıkmaz Rasûlüllah'a bildirilir, melekler tarafından altın bir tabak içinde sunulur: ‘Yâ Rasûlallah, İstanbul'dan filancanın

oğlu sana salât u selâm getirdi.’ derler.”

Rasûlüllah Efendimiz de o salât u selâma cevap verir, ne der?

“—*Ve aleyküm selâm*, Allah’ın selâmı sana da olsun!” derse kurtulursun.

Es-selâmü aleyküm’ün karşılığı nedir?

“—*Ve aleyküm selâm!*”dır.

Rasûlüllah, “*Ve aleyküm selam!*” dedi mi insan ihyâ olur. Onun için Rasûlüllah’a salât u selâmı çok edeceğiz. Cuma gecesi bilhassa müteyakkız olacağız, salât ü selamı çok yapacağız.

Allah ecrinizi, sevabınızı çok eylesin...

h. Yetimin Başının Okşanması

İbn-i Abbas RA’dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

إِذَا كَانَ الْغُلَامُ يَتِيمًا فَاْمَسَحُوا بِرَأْسِهِ هَكَذَا إِلَى
قُدَّامٍ وَإِذَا كَانَ لَهُ أَبٌ فَاْمَسَحُوا بِرَأْسِهِ هَكَذَا إِلَى
خَلْفٍ مِنْ مُقَدَّمِهِ

(طس. عن ابن عباس)

RE. 61/8 (*İzâ kâne’l-gulâmü yetîmen, femsehû bi-re’sihî hâkezâ, ilâ kuddâm; ve izâ kâne lehû ebün, femsehû bi-re’sihî hâkezâ, ilâ harfin.*)

⁸ Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.II, s.69, no:1279; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.III, s.169, no:6004; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.III, s.454, no:2573.

(*İzâ kâne'l-gulâmü yetîmen*) “Çocuk yetimse, babasızsa, babası olmayana yetim derler; (*femsehû bi-re'sihî hâkezâ, izâ kuddâm*) onun başını arkadan öne doğru okşayın. (*Ve izâ kâne lehû ebün*) Eğer babası varsa anası ölmüşse, ona da öksüz deniyor; (*femsehû bi-re'sihî hâkezâ, ilâ harfin*) önden arkaya doğru okşayın!”

Yetime, yoksula, öksüze müslümanın gayreti çok olacak, ona şefkat gösterecek, ona kefil olacak, ona bakacak, besleyecek, büyütecek, güçlenecek, mümkünse ev-bark sahibi edecek; evlendirecek, iş güç sahibi edecek...

Yapması lazım! Mü'minin, ölmüş kardeşinin çocuklarını açıkta bırakması Müslümanlığa yakışmaz! Müslüman kardeşinin geride bıraktığı çoluğuna çocuğuna, karısına lakayt kalamaz. Onun için biz bu gibi sebeplerden Başbağlar katliamında şehid olan kardeşlerimizin ailelerine yardım olsun diye bir kampanya açtık. Ev alıverelim, çocuklarını özel okullarda güzel okutalım, yüksek kaliteli yetişsin, diye bir kampanya açtık.

i. Kur'an'ı En İyi Bilen İmam Olacak

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹

ذَا كَانَ ثَلَاثَةٌ فِي سَفَرٍ فَلْيُؤَمِّمَهُمْ أَقْرَبَهُمْ وَإِنْ كَانَ
أَصْغَرَهُمْ سِنًا فَإِذَا أَمَّهُمْ فَهُوَ أَمِيرُهُمْ

(عب. عن أبي سلمة بن عبد الرحمن)

⁹ Abdürrezzak, *Musannef*, c.II, s390, no:3812; Ebû Seleme RA'dan.

RE. 61/9 (*İzâ kâne selâsetün fî seferin, felyeümmehüm akrauhüm, ve in kâne asgaruhüm sinnen; feizâ emmehüm, fehüve emîruhüm.*)

(*İzâ kâne selâsetün fî seferin*) Üç kişi yolculuğa çıkıp bir yerden bir yere beraberce gidiyorlar. Namaz vakti gelince namaz kılacaklar, o zamanı düşünelim. Develerine bindiler veya yaya olarak Mekke'den çıktılar, çölde Taif'e gidiyorlar, Riyad'a gidiyorlar farz edelim. Bunlar düşe kalka bu yolculuklarına gidecekler.

(*Felyeümmehüm akrauhüm*) “Namaz vakti geldiği zaman içlerinden Kur'an'ı en iyi bilen, en iyi okuyan, mânasına en aşina olan imam olsun! (*Ve in kâne asgaruhüm sinnen*) Yaş bakımından daha küçük olsa bile...”

“—Yaşça en büyük olan mı?”

Hayır, Kur'an'ı en iyi bilen, Kur'an'a en iyi aşina olan, Kur'an'ı en iyi ezberleyen imam olacak, öne geçecek! Peygamber Efendimiz; “Yaşça küçük olsa bile!” diye onu da ekliyor.

“—Arka taraftaki aksakallı, ihtiyar; ön taraftaki genç... Olmadı, ihtiyar varken bu genç imamlığa geçer mi?”

Ama bu öndeki Kur'an'ı daha çok biliyor.

Bizim *Akra* radyosunu seçerken de ismini buradan seçtik.

Akra; “Kur'an'ı en iyi okuyan, en iyi bilen” diye bir Ak-Radyo dedik ama bir de bu mânasını düşündük.

Akra; hem Ak radyo'nun kısaltması hem de Kur'an'ı en iyi okuyan, Kur'an'a en iyi hizmet eden, en çok aşına olan!

Tamam, güzel, pekâlâ! Küçük olsa bile imam olacakmış!

(*Feizâ emmehüm ve hüve emîruhüm*) “İmam olduğuna göre, komutan da odur!”

Emir olmak meselesi var ya; emir, önder olmak, komutan olmak, başkan olmak!

Müslümanlar grup halindedir; kendi başına buyruk değildir, derbeder değildir, sistem dışında değildir. İslâm toplumu intizamlıdır, bir baş, bir silsile-i merasim ile gider. Başkan olana imam derler, önder, emir derler.

“—Bu kim olacak, imamlığa kim geçecek?” Yaşı küçük bile olsa Kur'an'ı iyi bilen geçecek! “—İmam oldu, ne olacak?”

İmamlık onda, emirlik başkasında olmaz.

Bizim arkadaşlarımız yıllarca yanlış uygulamalar yaptılar: İmamlık birisinde; falanca adam, davulcunun oğlu, ayıplamıyoruz ama cahil, emir...

Öyle saçma şey olmaz! Madem bu imamdır, o halde emir de budur; imam da, emir de budur! Madem şu alimdir, madem namazı o kıldırıyor; o halde emir de odur!

Bir keresinde Peygamber Efendimiz bir grubu sefere gönderiyordu, hepsini tek tek karşısına aldı, dedi ki; “—Sen Kur'an'dan ne kadar biliyorsun?..” İmtihan etti, hepsini sorguya

çektii.

“–Yâ Rasûlallah Şu sûreyi biliyorum, Şu sûreyi bilmiyorum...”

Ötekisine sordu, ötekisine sordu; nihayet genç bir delikanlıya – savaŐa gidecekler, o da sefere gidiyormuŐ– ona sordu:

“–Kur’ân-ı Kerîm’den sen ne biliyorsun?” O da dedi ki:

“–Yâ Rasûlallah, Őunu biliyorum, bunu biliyorum, bir de Bakara Sûresi’ni biliyorum!” dedi. Bakara sûresi 286 âyet, iki buçuk cüz. “–Bakara sûresini biliyor musun?” “–Biliyorum yâ Rasûlallah.”

(*İzheb feente emîruhüm*) “Git, bunların başkanı, komutanı sensin!” dedi. Neden?

İŞler her yerde Allah’ın rızasına uygun yapılacak! Onun için Kur’an’ı en iyi bilen önde olacak!

Fâtiha-i Şerîfe mea’l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es’ad COŐAN
29. 08. 1993 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
KÜRSÜ